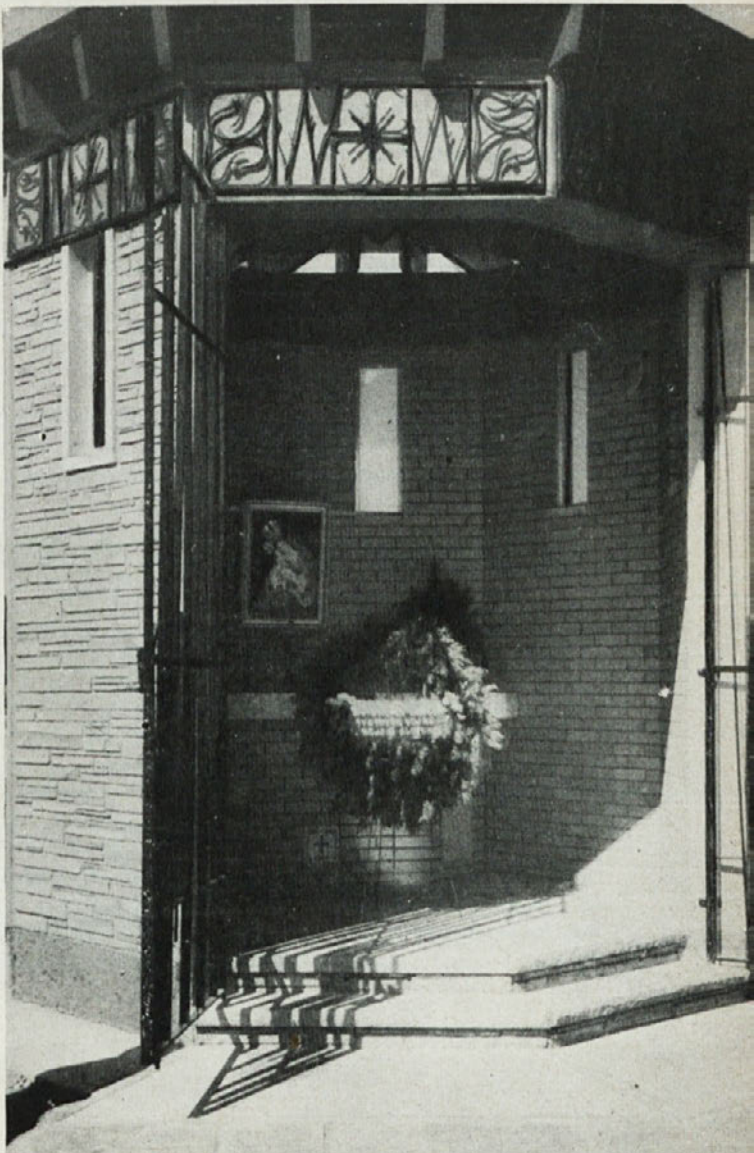

Tabor

„TABOR“ SI ŠTEJE V ČASTNO DOLŽNOST, DA IZRAZI
JAVNO PRIZNANJE IN ČESTITA VSEM, KI SO ZAMISLILI
TER GMOTNO, Z OSEBNIM DELOM ALI KAKORKOLI PRI-
POMOGLI K BLAGOSLOVITVI NAŠIM ZGODOVINSKIM, V
PROTIKOMUNISTIČNI BORBI NA BRANIKU DOMOVINE IN
SVETA PADLIM JUNAKOM POSVEČENE KAPELICE NA
ORLOVEM VRHU SLOVENSKE PRISTAVE PRI CLEVELAN-
DU, OHIO, ZDA, DNE 5. JULIJA 1964.

TABOR je vestnik Združenih Slovenskih Protikomunistov. — Izdaja ga
konzorcij. — Predsednik inž. Anton Matičič. Urejuje uredniški odbor, od-
govorni urednik: Adolf Škrjanec, za lastništvo: Ivan Korošec. — Upravnik:
Vencelj Dolenc

————— :: —————

TABOR es órgano de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. — Director:
Ing. Antonio Matičič, R. L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.

————— :: —————

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos
Aires, Argentina, T. E. 33-7213

————— :: —————

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 803.003

————— :: —————

TABOR is the voice of the United Slovene Anticommunists.

————— :: —————

NAROČNINA: Južna Amerika 240 pezov odn. enakovrednost v dolarju.
U. S. A. in Kanada 2.50 dolarja letno; Anglija in Avstralija 1 funt šterling;
evropske države 1.50 dolarja.

Naročnino pošiljajte na naslov upravnika: Vencelj Dolenc, R. O. de Uruguay
2651, San Justo, Pcia. de Buenos Aires, Argentina

Vse dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad
1110, Villa Ballester FNGBM, Pcia. de Buenos Aires, Argentina

————— :: —————

VSEBINA: Orlov vrh — Prvi spomenik — Dr. Mate Resman: Postavljamo
jim spomenik — Zbrali smo se — Dušan Dimnik: 9. oktober 1934 — France
Grum-Ivan Korošec: Grmade v Gorjancih — Tine Rabič: Kritični pregled
naše borbe proti komunizmu — Dr. Stanko Kociper: Ali so slovenski po-
litiki odgovorni po 5. maju 1945? — Objava — Za beležnico — Iz pisem —
Na uredniški mizi

ORLOV VRH

Sredi razbesnele krvave vihre je hvaležna slovenska pieteta položila prav v srce dobre naše matere njene največje, najsvetlejše junake.
Orlov vrh!

Grajski hrib nad sanjavo, v objemu stoletij mladostno veselo, belo slovensko prestolnico Ljubljano.

Ko je dobra slovenska zemlja na Orlovem vrhu odpirala toplo srce, da je vanj sprejela mrtve domobranske borce, je za imenom vsakega iz gaja na grajskem griču slovenske prestolnice odjeknilo:

Padel za Boga, Narod in Domovino!

Bilo je, kot da je odjeknilo iz gajev, kotanj, kraških jam širom bičane domovine.

Orlov vrh je postal — Gaj junakov. Za vse, ki so počili tam. Za vse, ki so takrat padli širom slovenske zemlje. Za vse, ki so morali umreti za njimi. — Za vse, ki bodo še radevolje dali življenje za Boga Narod in Domovino.

Orlov vrh — Gaj junakov je poslej naš simbol. Iz roda v rod.

Krvavi sužnji komunističnega mračnjaštva niso mogli drugače! Sicer ne bi bili, kar so! Sicer se proti njim ne bi borili! Sicer ne bi padli junaki svetle domobranske ideje! — Morali so ga onečastiti! Kot so onečastili čisto slovensko zastavo. Kot so onečastili čisto slovensko ime.

Poslej je Orlov vrh — Gaj junakov ostal v slovenska srca položen simbol. — In je šel z nami preko oceanov in kontinentov. Po njem je mala, drobcena Slovenija postala svetovna, vesoljna! Postal je simbol svobodoljubnega, naprednega človeštva. Povsod, kjer brsti pošteno seme krvavečega malega naroda. Proti mraku nazadnjaškega komunizma.

To je kapelica, posvečena 5. julija 1964 na hribčku slovenske pristave pri Clevelandu.

To bo po osvoboditvi naše domovine naš orjaški kip Svobode, naš večni domobranski junak, ki bo v Gaju junakov na Orlovem vrhu slovenske prestolnice v visoko dvignjeni desnici držal vsemu svetu v opomin, žarko, večno plamenico, ker so večne vrednote:

BOG — NAROD — DOMOVINA.

P R V I   S P O M E N I K

Blagoslovitev spominske kapelice na Slovenski pristavi
pri Clevelandu

Leta 1961, v katerem je bila kupljena Slovenska pristava, se je na pobudo dr. Hinka Lobeta in msgr. Matije Škerbca zbrala skupina cleve-landskih Slovencev z namenom, da izbere izmed sebe poseben odbor, kate-rega naloga bo, postaviti na Slovenski pristavi spomenik žrtvam komuni-istične revolucije na Slovenskem.

Odbor je bil sestavljen takole: pokojni msgr. **Matija Škerbec**, častni predsednik; dr. **Mate Resman**, predsednik; g. **Jože Jakoš**, podpredsednik; g. **Franc Sfiligoj**, tajnik; ing. **Jože Lekan**, blagajnik; gospodje **Vinko Rozman**, **Viktor Blatnik**, **Jože Smolčič**, **Jože Gazvoda** in č. g. **Jošt Martelanc**, odborniki.

Izmed predloženih načrtov je odbor izbral načrt, ki ga je napravil g. **Vilko Čekuda** iz Toronta in je najbolj ustrezal zamisli odbora.

V soboto 18. aprila letos so udje odbora zasadili prve lopate, da izkopljejo jamo za temelje kapelice na griču na Slovenski pristavi, ki se odslej imenuje **Orlov vrh** v spomin na Orlov vrh na ljubljanskem grajskem griču, ki so ga komunisti onečastili.

Na prošnjo odbora je prevzel gradbena dela g. **Anton Lavriša**, ki je dela izvršil s pomočjo strokovnih in prostovoljnih delavcev.

V nedeljo popoldan 7. junija se je vršila majhna in kratka slovesnost vzdave listine darovalcev v oltarni podstavek. Ob tej slovesnosti sta govorila predsednik odbora dr. **Mate Resman** in g. **John Kovačič**, predstojnik carinskega urada v Clevelandu, ki je po svojem položaju najvišji zvezni upravni uradnik v Clevelandu. Č. g. **Martelanc** pa je vložil spominsko listino darovalcev in preko nje marmorno ploščo. Darovalci so darovali skupaj preko pet tisoč dolarjev.

Gradbena dela na kapelici, razen notranje opreme, so dokončali 4. julija 1964.

V nedeljo popoldan 5. julija pa se je vršila slovesnost blagoslovitve spominske kapelice.

Bil je krasen dan, ki ga je naredil Gospod. Množice Slovencev so se zbrale na Slovenski pristavi. Prostor je bil lepo okrašen z amerškimi in slovenskimi zastavami. Na desni strani kapelice je stal na častni straži z ameriško zastavo ing. **Jože Lekan**, na levi pa s slovensko zastavo g. **Jože Jakoš**. Govorniški oder sta krasila slovenski in domobranski grb. Slovesnost je oznanjalo zvonenje preko zvočnih naprav, katere je postavil g. **Jože Leben**.

Ob štirih se je začela zbirati množica na Orlovem vrhu. Ko se je množica zbrala, se je pričel spored z ameriško in slovensko himno. Nato je predsednik odbora dr. **Mate Resman** spregovoril uvodne besede. Zahvalil se je Bogu za prekrasen dan. Pozdravil posebne goste, med katerimi so bili zvezni senator **Frank J. Lausche**, kongresnik **Michael A. Feighan**, okrajni

Častni gostje z zveznim senatorjem Frankom J. Laushetom, mil. g. msgr. Louisom B. Baznikom in drugimi vidnimi osebnostmi na čelu številnega občinstva so se ob spominu našim mrtvim herojem posvečene kapelice na Orlovem vrhu Slovenske pristave pri Clevelandu, Ohio, dne 5. 7. 1964 poklonili žrtvi malega slovenskega naroda, ki je dal svoje najboljše, da bi vesoljno človeštvo našlo in vztrajalo na pravi poti do svobode

avditor Ralph Perk, predstojnik carinskega urada John F. Kovačič, msgr. Louis B. Baznik, župnik fare sv. Vida, č. g. Jošt Martelanc, kaplan pri sv. Vidu, č. g. Julij Slapšak, kaplan pri sv. Vidu, g. Joseph Nemanich, glavni predsednik KSKJ, g. Edward Kovačič, predsednik demokratskega kluba v 23. mestnem okrožju, v katero spada slovenska naselbina okrog sv. Vida, g. John A. Fakult, ravnatelj mestnih električnih podjetij, g. Anthony F. Novak, poslanec v skupščini države Ohio, dr. Miha Krek in mnogi drugi. Zatem se je zahvalil gospodoma Čekuti in Lavriši, vsem delavcem in darovalcem in se spomnil pokojnega msgr. Matije Škerbea, ki je bil častni predsednik odbora.

Zatem je **dr. Milan Pavlovčič** lepo in občuteno recitiral Balantičevo pesem „Zasuta usta“.

Za njim je govoril svoj govor „Zbrali smo se k blagoslovitvi spomenika“ **dr. Mate Resman**.

Njemu je sledil govor č. g. **Jošta Martelanca**. Poudaril je tole misel: „Spomenik postavljamo ne zato, ker bi žalovali nad njih izgubo, ampak zato, ker hočemo proslavljati njih slavna dela. Čas za žalovanje je že potekel. Solze žalosti so se že posušile, kajti svoje junake sedaj častimo.“ V drugem delu pa je poudarjal značaj naše emigracije in pozival k slogi in opozarjal, da smo iz izseljencev postali naseljenci.

Za govoroma je poseben moški zbor pod vodstvom g. Janeza Riglerja zapel žalostinko „Vigred se povrne“.

Nato je msgr. Baznik izvršil obred blagoslovitve. Po blagoslovitvi pa je č. g. Martelanc molil molitve za umrle za vse žrtve komunistične revolucije na Slovenskem.

Po končanih molitvah je zbor zapel pesem „Oj Doberdob“. Med petjem je tajnik odbora g. Franc Sfiligoj ob spremstvu deklet v narodnih nošah položil pred oltar spominski venec.

Predsednik dr. Mate Resman je zatem povabil na govorniški oder gospoda Johna F. Kovačiča.

G. Kovačič je povedal naslednjo misel: **spomenik in navzoči pričajo o tem, kaj komunizem prinese narodu.** Dejal je, da smo na spomenik lahko ponosni in da je ob pogledu na delavnost novih naseljencev prepričan, da se bo slovenstvo v Ameriki še dolgo ohranjalo.“

Njemu je sledil Ralph Perk, ki je poudaril primernost posvetitve spomenika njim, ki so se bojevali za svobodo ob dnevu, ko Amerika praznuje svoj dan svobode. Oni se niso bojevali le za svobodo Slovenije, ampak tudi za svobodo drugih narodov, za svobodo Evrope, svobodo Amerike.

Gornjima govoroma je sledila pesem „Oče, mati...“ Za pesmijo je dr. Resman predstavil naslednjega govornika kongresnika Feighana.

Kongresnik Michael A. Feighan je poudaril pomembnost in svetost darovanja življenj onih, katerim je spomenik posvečen, omenjal posebej Titove pokolje ob koncu vojne ter poudaril, da boj za svobodo še ni končan. Zavrnil je ponudbe graditve novih mostov, ki jih sedanji komunistični oblastniki skušajo graditi med zasužnjenimi narodi in Ameriko. Med temi narodi in Ameriko še obstajajo mostovi, ki so trdni in preizkušeni v času, v vojni in miru. **To so mostovi svobode in zaupanja v svobodo.** Zato ni treba novih mostov. Narodi v komunističnem svetu se gibljejo in bodo razbili obroč komunističnega imperializma. Vodstvu Amerike se odpirajo velike prilike pri naporih za svobodo v svetu. Amerika mora podpirati težnje po svobodi in narodni neodvisnosti. Če ne bo delala tega, bo pomagala imperialističnemu komunizmu. Spomenik priča, da smo mi izbrali pravo stran.

Za kongresnikom Feighanom je dr. Resman predstavil in povabil na govorniški oder senatorja Franka J. Lausheta, ki je dejal: V Sloveniji ne smejo častiti teh, ki so dali svoja življenja za Slovenijo. Prišel pa bo boljši čas. Tito bo odšel, komunizem bo prešel, Slovenci pa bodo ostali in živeli naprej. Dejal je, da hoče kot Slovenec, kot državljan Združenih držav, in do mere, do katere mu je dovoljeno, tudi kot senator Združenih držav Slovincem v Jugoslaviji sporočiti tele besede:

„Narod Združenih držav ni dajal pomoči Jugoslaviji kot komunističnemu narodu, ampak je dajal pomoč slovenskemu, hrvatskemu in srbskemu narodu. Titovci so sovražniki svobode. Simpatije ljudstva v Združenih državah so s slovenskim narodom, ne pa s kom. vlado. Naloga Združenih držav je, da nekoč osvobodijo zasužnjene narode. V Združenih državah verujemo v svobodo in

človeško dostojanstvo. Mi vemo tudi, da Slovenci ljubijo in verujejo v svobodo. Zato vedite, da slovenskega naroda ne istovetimo s komunistično vlado. Prišel bo čas in moramo biti pripravljeni, da bomo v Sloveniji, ravno tako kot v Ameriki pregnali komunistično bolezen. Bodimo prepričani, da bo dan svobode gotovo prišel.

Te pomembne misli je povedal senator Laushe in poudaril željo, da jih zve narod v domovini.

Pesem „Naj čuje nas presvetli Bog“ iz grl zbora in množice je končala spored lepe in pomembne slovesnosti blagoslovitve spominske kapelice na Orlovem vrhu na Slovenski pristavi.

Zvezni senator Frank J. Laushe, po krvi Slovenec, po čutenju svobodoljubni Amerikanec, po prepričanju demokrat, je ob blagoslovitvi našim slavnim junakom posvečene spominske kapelice na Orlovem vrhu Slovenske pristave pri Clevelandu, Ohio, dne 5. 7. 1964 nedvomno povedal nam, našemu trpečemu narodu v domovini in vsemu svetu, kaj čuti in kaj je pripravljen narod mogočnih Združenih držav, na katerih danes leži zgodovinsko poslanstvo na čelu svobodnih ljudstev sveta

8. redni občni zbor Z D S P B

Delegati krajevnih organizacij ZDSPB smo se v soboto, dne 5. septembra 1964, zbrali v Torontu, Kanada, na svoj 8. redni občni zbor. Zbor je bil sklican na željo večine krajevnih organizacij z željo, da se v organizaciji spet naredi red. Od 14 organizacij se je zbora udeležilo 13. Takoj v začetku smo ugotovili, da je bilo na zboru udeleženih nad $\frac{3}{4}$ vsega članstva. Torej je bil zbor po členih v Statutu, ki se nanj nanašajo, v vsakem pogledu sklepčen in veljaven.

Zbor je potekal v duhu medsebojnega zaupanja, prežet z željo, da v organizacijo prinese tisto jasnost, ki naj ponovno združi vse slovenske protikomunistične borce ter odstrani zapreke, ki so zadnja leta ovirale delo.

Najvažnejši sklepi zbora so:

1. Sprejeli smo dopolnjen Statut;
2. Imenu organizacije se doda beseda Tabor (ZDSPB Tabor), in odločno poudarili, da je te nadaljevanje prvotne organizacije, ne pa nekaj novega, kot bi nekateri radi prikazali;
3. Glasilo organizacije je „Tabor“;
4. Na napade in klevete ne bomo odgovarjali;
5. Posebno pozornost moramo posvetiti proslavi 20-letnice Vetrinja

V novi glavni odbor so bili izvoljeni:

Predsednik: inž. France Grum, ZDA

podpredsednik: Milan Zajec, ZDA

tajnik: Pavle Borštnik, ZDA

blagajnik: Ivan Hočevar, ZDA

soc. referent: Branko Pogačnik, ZDA

ref. za tisk: Stane Pleško, Kanada

ref. za zgodovino: Jakob Planinšek, ZDA

za borce v Argentini: Ivan Korošec, Argentina

za uredništvo: inž. Anton Matičič, Argentina

odbornik: Viktor Dolšek, Kanada

Nadzorni odbor:

Florijan Slak, Kanada

Jože Jakoš, ZDA

Feliks Sebanc, Kanada

Razsodišče:

dr. Ivo Šinkovic, Kanada

France Kozina, Kanada

Rudi Resnik, Kanada

.. Toronto, 7. septembra 1964.

Stane Pleško, l. r.
referent za tisk

POSTAVLJAMO JIM SPOMENIK

*Govor ob vzidavi listine darovalcem v oltarni podstavek
spominske kapelice*

Spomenik postavljamo našim bojevnikom in junakom, znanim in neznanim, vsem Slovencem in Slovenkam, ki so dali in izgubili svoja življenja v boju, katerega je komunizem prinesel na slovensko zemljo in narod.

Postavljamo jim spomenik, ker so naši bratje in sestre.

Postavljamo jim spomenik, ker so za nas in naš slovenski rod darovali svoja življenja.

Gradimo jim spomenik, ker ni spomenika na njih grobovih v slovenski zemlji, posvečeni z njih krvjo.

Gradimo jim spomenik, ker so še mrtvi poniževani in žaljeni.

Darujemo za njih spomenik, da bi njih vera, ljubezen in junaštvo dobili vsaj drobec našega vidnega priznanja.

Darujemo jim za spomenik, ki bo v blag spomin njih žrtve in svet spomin njih idealov.

Dvigamo jim spomenik, ki bo nam in našim rodovom živ opomin na njih vzgled, ki nam ga dajejo s svojo vero, ljubeznijo in junaštvom; še posebno v teh časih.

Dvigamo jim spomenik, kapelico, posvečeno kraljici Slovencev, Mariji z Brezjij, in sv. Mihaelu, nadangelu, vodniku nebeških vojska, na kosu svobodne ameriške zemlje, ki je last slovenskih ljudi.

Posvetili jim bomo spomenik, viden na zunaj, nam živim pa obenem vir notranjih razkritij in milosti, vir miru in vir nove duhovne moči, katere danes tako potrebujemo.

Posvetili jim bomo spomenik, da bomo ob njem s poglobljeno vero molili:

*„Gospod, Gospod in Bog, Stvarnik vesoljstva,
Ti strašni, močni, pravični in usmiljeni,
edini kralj in dobrotnik, edini darovalec vseh dobrin,
edini kralj in dobrotnik, večni,
ki rešuješ Izraela iz slehernega zla,
ki si izbral očete in jih posvetil!
Sprejmi to daritev za Svoje ljudstvo Izraela!
Obvaruj Svojo dediščino in jo posveti!
Osvobodi te, ki še ječe v poganški sužnosti!
Ozri se milostno na zaničevane in zasramovane!
Pogani naj spoznajo, da si Ti naš Bog.*

(2 Mkb, 1, 24—28)

ZBRALI SMO SE

(Govor ob blagoslovitvi spominske kapelice.)

Zbrali smo se k blagoslovitvi spomenika, spominske kapele, posvečene svetemu spominu naših bratov in sester, ki so darovali ali izgubili svoja življenja v boju, ki ga je na slovensko zemljo in narod prinesel komunizem v letih strahote 1941. do 1945., ko se je bil boj z orožjem.

Zbrali smo se k blagoslovitvi spomenika, vidnega in otipljivega znamenja v njihovo čast in spomin. Morda bo kdo rekel: „Ni potreba vidnega in otipljivega spomenika v njihovo čast in spomin. Prostor za resnični spomenik je le, ali bi moral biti v naših srcih.“

Da, nas, naš rod veže z njimi neposredna vez krvi, vez zvestobe in tovarištva, vez sobojevništva za isto stvar in iste ideale. Zaradi tega je prostor za resnični in najlepši spomenik le v naših srcih. Toda resnična ljubezen, resnična zvestoba iščeta tudi zunanjega izraza, vidnega in otipljivega. Zato smo jim postavili tudi viden in otipljiv spomenik.

Pa ne le zato. Postavili smo jim viden in otipljiv spomenik tudi zaradi naših otrok, vnukov in pravnukov, ki jih ali jih bo vezala z njimi le daljna vez krvi, s katerimi pa ne bo vezi tovarištva in sobojevništva, ne bo vezi istih usodnih dogajanj.

Postavili smo jim viden in otipljiv spomenik tudi zaradi vseh drugih, da bodo videli, da je v naših srcih še vedno prostor za resnični in najlepši spomenik, da je v naših srcih njih spomin še vedno živ in da nam je njih žrtev še vedno sveta.

Zbrali smo se k blagoslovitvi spomenika, ki smo ga postavili v obliki kapelice z oltarjem. Zakaj oltar? Zato, ker so oni položili svoja življenja na oltar domovine in vere.

Med njimi je bil domobranski nadporočnik Janez Borštnar, ki je dejal: „Nič ne daruješ svojemu narodu, ako mu ne daruješ samega sebe.“ Ali ni on zavestno položil svoje življenje na oltar domovine?

Ob tej priložnosti, ko smo se zbrali k blagoslovitvi spomenika, je primerno, da se spominjamo vseh svojih najbližnjih, spominjamo zadnjih trenutkov z njimi.

Spominjam se brata v trenutkih začetka napada na Veliki Osolnik v noči 15. septembra 1943. leta. Ob prvih strelih sem ga zbudil iz globokega spanja. Težko se je prebudil. Pogledal me je s širokimi očmi in se počasi začel obupati. Podrezal sem ga, naj se podviza. Objel me je vsega z žalostnim pogedom. Težka slutnja me je obšla. Videla sva se zadnjikrat. Še isti dan je junaško padel.

Spominjamo se svojih dragih mož in žena, sinov in hčera, očetov in mater, bratov in sestra, spominjamo se zvestih prijateljev in sobojevnikov in jim posvečamo spomenik.

A ne ustavljajmo se le ob njih. Spominjamo se in posvečamo spomenik tudi spominu vseh neznanih, kj jih veže z našimi svojci in prijatelji svetost žrtve.

Spominjamo se žrtev komunističnih atentatorjev, padlih junakov v bojih in predvsem dvanajsttisoč poklanih v juniju 1945. leta, kajti grozovitost in skupnost njih žrtve nas pretrese ne le kot posameznike, ampak tudi kot narodno skupnost in bi morala pretresti ves svet.

Vsem njim, prav vsem posvečamo ta spomenik v blag spomin njih žrtve in v svet spomin njih idealov.

Zbrali smo se k blagoslovitvi spomenika, ki je po dvajsetih letih edini samostojen spomenik slovenskim žrtvam komunistične revolucije. Nimajo spomenika na slovenski zemlji, ki so jo posvetili s svojo srčno krvjo.

A smisel njih žrtve? Tudi to vprašanje si postavljamo danes. Zdi se mi, da na to vprašanje najlepše odgovarjajo misli pokojnega nadškofa Antona Vovka, ob proslavi 500-letnice ljubljanske škofije:

„Noben slovenski rod še ni bil postavljen na tako odgovorno mesto kakor naš. Živimo v silnih časih, ko se lomijo svetovi. Ali bomo mogli rešiti sebi in prihodnjim rodovom tiste največje vrednosti življenja, ki nam niso dane le za petsto let, tudi ne samo za tisoč let, ampak za vekomaj? Ali bomo kos tej nalogi? Bomo; — ali samo z enim pogojem: da se ne izneverimo Bogu in življenju. Če se pomehkužimo in bomo sebično iskali le svojih užitkov, bo naš narod najden prelahek in izbrisan bo s površja zemlje. Naši starši so spoštovali svetost zakona, zato je Bog blagoslovil naš narod, da je rasel in se množil, da je celil strašne rane, ki mu jih je sekal čas, da smo se množili in dali še svetu spodoben delež. *Samo iz take resne službe Bogu in življenju se bomo ohranili tudi za naprej. Zato tisočkrat hvala junakom te službe iz vere v Boga, posebej še tistim, ki so v obrambi vere in naroda umirali. Očem nespametnih so se zdeli mrtvi, njih odhod je veljal za nesrečno ločitev od nas za uničenje, oni pa so v miru* (Modr. 3, 2—3).“

Revolucija je razklala slovenski narod. Preko prepada je treba mostu. Prosimo Boga, da bi svetost njih žrtev zgradila tisti most, ki bo vezal sile krščanstva in človečanstva, svobode in bratske ljubezni preko prepada razdejanja, sovraštva in maščevalnosti. Amen.

VSI, KI STE V SLAVNIH DNEH VAŠIH ZMAGOVITIH BOJEV PROTI MEDNARODNI ZLOČINSKI ZAROTI NA NAŠI ZEMLJI STALI V VRSTAH DOMOBANCEV, SPOMNITE SE, DA STE BILI ENO! — VAŠ BOJ ŠE NI KONČAN! ZDRUŽITE SE OB SPOMINU MRTVIH JUNAKOV — ZA ZADNJI, ODLOČILNI BOJ!

9. OKTOBER 1934

Nekaj misli ob tridesetletnici

Ko je pred več kot tridesetimi leti prišla na oblast v veliki srednjeevropski državji zmotna in prevratna nacistična ideja, so ljudje, ki so imeli jasne pojme in bister pogled v bodočnost, že predvidevali, da bo ta sila zanesla Evropo v katastrofo.

Redki inteligentni državniki one dobe so to nevarnost videli in so se tudi začeli pripravljati, da jo preprečijo. Eden izmed teh ljudi je bil tudi pokojni kralj Aleksander I.

Državnik, poln energije in odločen, da popelje svojo državo po varni poti in jo poveže z zvestimi zavezniki ter onemogoči, da bi jo zadela nesreča podobna oni, ki je zadela Srbijo leta 1914, je kralj skušal zagotoviti najprej prijateljstvo njenih najbližjih sosedov. Zato je obiskal Sofijo, glavno mesto bratske Bolgarije, kjer je nekoč bilo gnezdo makedonskih upornikov, sovražno razporeženih do Jugoslavije, do njenih narodov in do njenega vladarja.

Kralj Aleksander je smatral potrebno, da sam gre v ta osir z najbolj iskreno željo, da odpravi vse vzroke trenj in nesporazumov, ki so popreje že pripeljali do oboroženih spopadov, od katerih so imeli korist samo naši skupni sovražniki. Kraljevo poslanstvo je uspelo, in utrta je bila pot sporazuma v boljšo skupno bodočnost.

Tudi prijateljska Francija je takrat začela izgrajevati svoj sestav varnostnih pogodb. To delo je vodil pametni zunanji minister Louis Barthou, ki je te pogodbe izpopolnjeval in utrjeval prijateljske vezi. Eden glavnih stebrov tega sistema, kralj Aleksander I., je prve dni oktobra 1934. leta šel na obisk v prijateljsko Francijo, da bi z njenimi državniki okrepil sistem pogodb in zvez, ki bi moral postati nepremagljiv zid pred novim navalom pangermanizma, kakor tudi obramba pred grozečim navalom svetovnega komunizma, kar je že takrat predvideval daljnovidni vladar.

Toda takoj, ko se je izkrcal in stopil na francoska tla, ga je podrla krogla iz revolverja plačaneга atentatorja.

Skupaj z njim je padel tudi sposobni minister Louis Barthou.

Tako sta bila z enim zamahom spravljena s poti dva najinteligentnejša in najodločnejša nasprotnika bodočih zavojevalcev Evrope in sveta.

Sile, ki so ta zločin pripravile, so uspele odstraniti človeka, ki je bil eden od stebrov, ob katerih naj bi se razbijali načrti teh tlačiteljev evropskih narodov in civilizacije.

V svojem kratkem življenju je bil kralj Aleksander zelo podvržen kritiki in napadom, tako v naši državi kot v Evropi sploh, dostikrat celo od ljudi, ki so, kot on, dobro mislili.

Najbolj kritiziran je bil zaradi diktature, — če je tisto sploh bila diktatura? — ki jo je izvajal po neprijetnih dogodkih v narodni skupščini, ko so bili duhovi v Jugoslaviji tako razburkani in strankarske strasti tako razplamtene, da se v parlamentu, ki bi moral biti svetišče vsakega naroda, ni več ne govorilo niti razpravljalo, kot to delajo pametni ljudje, temveč so vprašanja reševali z osebnimi žalitvami in bojnim orožjem.

Kralj, borec in vojskovodja iz balkanskih in prve svetovne vojne, se je jasno zavedal, kako veliko odgovornost prevzema. Prevzel jo je moško, kajti drugega izhoda ni bilo: državljanska vojna in razpad države bi sicer bila neizogibna.

Brez dvoma si je s tem svojim korakom nakopal mnogo sovražnikov, vsekakor največ med onimi ljudmi, katerim so osebni in strankarski interesi bili bolj pri srcu kot pa državne in narodne koristi.

Narodi Jugoslavije so po kraljevi smrti resnično čutili, da so izgubili svojega velikega voditelja! Z iskreno občuteno žalostjo v srcih je ljudstvo sprejelo kraljeve posmrtno ostanke v Splitu in jih je s solzami v očeh pospremilo do poslednjega počivališča na Oplencu.

— — —

Državno krmilo je prišlo v slabotne roke in v viharju druge svetovne vojne je bila naša lepa, močna in bogata Jugoslavija razbita in razkosana; sovražniki so planili nanjo kot hijene.

Sinovi lastnih narodov so se udinjali tujcu in se borili za tuje interese. Za tuje koristi so mučili in ubijali svoje lastne brate. Posledica tega je, da so tirani rdečega komunizma uspeli dobiti oblast v svoje roke in vrgli naše narode v najtežje suženjstvo komunistične diktature, ki danes vlada v naši domovini.

— — —

Ali smo se, — tu mislim na našo inteligentno emigracijo — kaj naučili iz te naše najbližje preteklosti?

Rekel bi, da nič!

Hodimo po isti poti, isti nam je cilj, a vedno so še ljudje, ki vodijo osebne borbe, intrigirajo drug proti drugemu in pozabljajo, da je nujno potrebno, da prenehajo biti malenkostni in kratkovidni ter da uvidijo, da je čas, da začnemo skupno borbo za osvoboditev naših narodov izpod komunističnega terorja.

Poglejmo naše vrste in počistimo jih!

Ne rabimo nergačev, ki si pod krinko protikomunistične borbe že sedaj hočejo zagotoviti stolčke za bodočnost! Nihče nima pravice ovirati naroda v borbi za svoje naravne pravice! Uspeli bomo in cilj dosegli! Ne more in ne sme za nami ostati dediščina v narodnem izročilu kot nekdanj po Kosovski bitki: „Njihova nesloga nas je pogubila!“

France Grum-Ivan Korošec:

GRMADE V GORJANCIH

Pričetek narodove borbe za samoohranitev

(Nadaljevanje)

Partijsko zborovanje v Kočevskem Rogu

Prve dni julija leta 1942 je KPS imela svoje prvo večje zborovanje na terenu. To zborovanje je bilo na Podstenicah, 8 km severozahodno od Črmošnjic. Na to zborovanje je prišla vsa partijska elita in pa poveljstvo partizanskih odredov Slovenije. Iz posameznih krajev pa so prišli partijski okrajni zastopniki in pa komisarji večjih partizanskih odredov. Izpod Gorjancev je na to konferenco šel dr. Dermastja, Tone Špan, Hajtnik, Tine Zeleznik, Ivo Galič.

Pokret gorjanskih partijcev se je pričel 3. julija. Njihova pot jih je zanesla mimo taborišča četnikov pod Zajčjim vrhom. Delegacija se je ustavila ob taborišču, v taborišče samo pa so prišli: dr. Dermastja-Urban Velikonja, Tine Zeleznik, Tone Špan in z njimi tudi Lovro Kuhar-Prežihov Voranc. To partijsko vodstvo se je na terenu počutilo tako varno, da je do taborišča „Štajercev“ prišlo brez kakega partizanskega spremstva in šele pri „Štajercih“ naprosilo, da jim dajo patroljo za spremstvo do naslednje edinice. Že samo to dejstvo, da je peščica partijcev prišla do „Štajercev“ brez spremstva jasno kaže, kako zlagani so komunistični podatki, ki govorijo, da so partizani že dolgo slutili, da s „Štajerci“ nekaj ni v redu. Kot rečeno, to so njihove potvorbe in laži, ki jih danes lahko nemoteno pišejo. O tem sva vsaj delno zabeležila že preje, tu pa še eno izjavo:

Edvard Kocbek je v „Tovarišiji“ na strani 7 zapisal:

„3. julija. Nocoj smo dobili sporočilo, da je včeraj četa oboroženih belogardistov prvič za hrbtom napadla partizane. Že dalje časa smo vedeli, da se na Gorjancih gibljejo sumljivi organizirani ljudje, vendar so bili zelo konspirativni. Ta novica deluje na nas kakor bomba. Čutimo, da pomeni prelom v osvobodilni dobi...“

Kako je mogel torej Kocbek napisati to 3. julija, ko so istočasno voditelji komunizma na tem terenu brez spremstva prišli v naše taborišče! Kaže pa nam ta izjava še eno in to je, kako so bili komunisti zmedeni tedaj, ko so resnično zvedeli za nacionalni odred na terenu, žal so se znašli oni, ne pa mi.

Ob obisku „visokih partijskih funkcionarjev“ zlasti še Prežihovega Voranca je poveljnika Kranjca morila misel, da bi aretiral ta elitni komunistični oddelek. Po enournem razgovoru z njimi jim je Kranjc

dal patroljno trojko, da te „veljake“ spremi in jim pokaže pot mimo Stopič. Z njimi je bilo tudi dogovorjeno, da se bodo po zaključku konference vrnili po isti poti in se oglasili v taborišču z navodili konference. Kranjc je bil mnenja, da se cela ta „tovarišija“ pridrži kot ujetnike, dočim so ostali oficirji in vodje trojk bili odločeni počakati, da se vrnejo s konference, da tako zremo vse podrobnosti o konferenci. Prevladovalo je drugo mnenje in Kranjc se je moral, čeprav nerad podati. Bal se je pa, da bi se v slučaju, da se vrnejo z močnejšim spremstvom, načrt ne posrečil, zato je odredil posebno zasedo nad Št. Joštom. Zasedo je vodil Tomažič Drago, ki je Kuharja in Drmastjo osebno poznal. Na žalost nikoli več ni prišlo do tega, tako ugodnega srečanja, ker so medtem nastopili novi momenti.

Konferenca partijcev je trajala 3 dni. Na tej konferenci je zopet prišlo do notranjega trenja med komunisti in krščanskimi socialisti, ki so kot ustanovna skupina v OF skušali še vedno doseči svoje priznanje. Zadržanje in tendence krščanskih socialistov je ostro napadel in obsodil v svojem glavnem referatu Boris Kidrič. V sledečem navajava par izvlečkov iz Kidričevega referata, ker so pač značilni:

„...tako je partija v tem času opravila veliko delo; organizirala je ljudski odpor, razbila fašistično demagogijo, dosegla, da gledajo ljudske množice v OF svojo resnično narodno oblast, dosegla, da so prišli bivši politiki do velikega razpotja, da ali priznajo novo ljudsko in narodno oblast, ali pa, da se obrnejo proti njej in tako postanejo že drugič izdajalci lastnega naroda. Tako si je slovenska reakcija izbrala drugo pot. Zato sta v Sloveniji danes samo dva tabora: OF in bela garda. Proti beli gardi so potrebni dvojni boji, treba jo je razkrinkavati kot podružnico okupatorja, obenem pa jo je potrebno popolnoma razbiti tudi vojaško...“

„...Potrben je boj proti šovinizmu in poudarjati je treba internacionalizem. Le šoviniisti govorijo, kako bodo pobijali nemške žene in otroke. Nismo slučajno izvolili v častno predsedstvo predsednika italijanske in nemške komunistične partije...“

„...Niti najmanj ne moremo tvegati, da bi šli pri revolucionarnih obljubah toliko naprej, da bi se izolirali od ostalega svetovnega anti-fašističnega gibanja. To ni niti v intencijah Sovjetske zveze. Na vse-slovanskem kongresu v Moskvi je bilo govora o antifašistični fronti narodov in ne o socialistični revoluciji...“

(Metod Mikuž, Pregled zgodovine NOB v Sloveniji, II. del, stran 59—65.)

(Sledi)

KAR PREBERETE V „TABORU“, NE ZADRŽUJTE SAMO ZASE! BODITE NOSILCI PRAVILNOSTI NAŠE BORBE V VELIKEM SVETU! POVSOD IN V VSAKI OKOLICI POUČUJTE SVET O NAS!

Tine Rabič

Kritični pregled naše borbe proti komunizmu**ZAKLJUČEK**

Analiza preteklosti in našega delovanja ne sme služiti kakemu očitju, marveč mora imeti en sam namen: ugotoviti napake zato, da se jim izognemo v bodoče ter črpati iz preučitve preteklosti smernice za nadaljnje delo.

Ako motrimo stvari s tega vidika, potem ne bomo mogli preslišati, da nam iz naše preteklosti zveni nujen klic k slovenski slogi in edinosti. Kakor rdeča nit se vleče skozi vso dobo naše borbe in še iz časa pred njo, pomanjkanje sloge in skupnega nastopa, kar nas dela šibke in majave pred komunizmom. Napačno bi bilo, ako bi bili složni le zato, ker naše stranke sodelujejo v nekem skupnem odboru. Naša sloga mora temeljiti na živi zavesti nas vseh, da pripadamo slovenski demokratski skupnosti. Ker smo člani razmeroma maloštevilne emigracije že itak malega slovenskega naroda, je jasno, da je kakršenkoli uspeh v naši borbi možen samo tedaj, če bomo držali skupaj kakor člani ene same verige. Zato je dolžnost slehernega izmed nas, predvsem pa razumništvu in voditeljev slovenskih društev, domov in organizacij katerekoli vrste, da vedno in povsod gojijo in prižigajo ogenj slovenske skupnosti ter da na sestankih, prireditvah in pri svojem vsakodnevnem stiku z rojaki, vlivajo v srca in duše prepričanje in živo zavest, da smo predvsem in v prvi vrsti člani med seboj povezane slovenske demokratske skupnosti, s skupnimi cilji, nameni in hotenjem.

Ker je naša skupnost, kot vsaka demokratska družba, sestavljena iz raznih skupin in organizacij, je nujno potrebno, da upoštevamo in spoštujemo mnenje drugih, čeprav v nekaterih ozirih z njimi ne soglašamo. Kjerkoli se hoče kdo izmed nas, bodisi v osebni razgovoru ali s člankom v časopisu, dotakniti točk in vprašanj, na katere različno gledamo, ali so celo že bile predmet sporov med nami, potem mora to storiti na miren, trezen in objektivni način, brez napadanja in blatenja drugih. V nasprotnem primeru bodo vse besede o slogi in edinosti samo — prazna fraza brez vsake vsebine in pomena. Če bomo kar naprej pogrevali stare spore in očitja ter se prepirali in napadali, bomo na las podobni vodu borcev, ki je zasedel položaj, pa se posamezne desetine neprestano med seboj obkladajo s puškinimi kopiti, namesto da bi planili v strelce in odprli ogenj na partizane. Odveč je vsako dokazovanje, da mora nujno v takem slučaju zmagati edinole — naš skupni komunistični sovražnik.

Sleherni od nas pa naj bi vsak dan, kakor pri svoji dnevni molitvi, ponovil v svojem srcu besede kaplana Malovrha, ko je iz kočevskih zaporov odhajal v smrt:

Povejte našim, da naj vsi medsebojni prepiri prenehajo, ker je samo v slogi moč in rešitev!"

Te besede je izgovoril človek, ki se je že nahajal v rokah partizanskih krvnikov in je stal na robu večnosti, ko se mu je srce odprlo in dalo iz sebe najboljše, kar je imel. Prepričan sem, da ga ni med nami, ki bi

C. g. Jošt Martelanc, kaplan pri sv. Vidu, je ob blagoslovitvi spominu naših neumrljivih junakov posvečene kapelice na Orlovem vrhu Slovenske pristave pri Clevelandu, Ohio, dne 5. 7. 1964 poudaril: „Spomenik postavljamo ne zato, ker bi žalovali nad njih izgubo, ampak zato, ker hočemo proslavljati njih slavná dela.“

njegovo izročilo preslišal in tako poteptal nam izročeno svetinjo. Kajti če nam ne bodo svete besede umirajočega borca, potem mislim, da bomo težko našli na svetu še kako drugo stvar, ki nam bi bila sveta.

Poleg nauka o slogi in edinosti, nam preteklost še nadalje dokazuje: da je dostikrat izguba časa in pravega trenutka za nastop nenadomestljiva;

da v borbi idej in svetov veliko več zaleže manjše število ideološko izgrajenih in trdnih ljudi, kakor pa veliko večja množica, ki nima jasnih načel in odločnega nastopa;

da se na noben način ne smemo vračati na neke zastarele programe preteklosti, temveč, da moramo brezpogojno korakati z duhom časa in si ustvariti ljudskim in socialnim potrebam odgovarjajoč načrt kot podlago za naše delo in ideologijo.

Zato bo vsekakor prvenstvena dolžnost „Tabora“, da na čelu slovenskega protikomunizma načrtno gradi in izpopolnjuje našo ideologijo, borbenost, notranjo izgrajenost in načrte za bodočnost. Najboljša pot k temu je vsekakor ta, da bo uredništvo v pretežni meri objavljalo članke, ki govorijo o skupnih borbah in trpljenju v preteklosti in skupnih ciljih in načrtih za prihodnost.

Kakršen koli uspeh bomo dosegli edinole tedaj, če se nam bo posrečilo izgraditi ideološko močno in složno slovensko emigracijo. Taka slovenska skupnost bo brez dvoma ona trdna opora, na katero se bo oziral narod v domovini, ki je že spoznal puhlost komunističnih gesel in napeto prisluškuje vsakemu glasu od zunaj.

Pri narodih za železno zaveso in še posebno pri Slovencih, ki živijo na robu te zavesi, mora za zgodovinsko nujnostjo priti do tega, da zaživijo svobodno življenje ter da se na ta ali oni način hitreje ali pa polagoma preko evolucije otresejo diktature novega razreda vladajočih partijcev. Ta trenutek bo v tej ali oni obliki prišel tako gotovo, kakor je pršal za kolonialne narode dan, ko so se osvobodili imperijalizma. Kajti nujnost zgodovine je neizprosna in je ni sile, ki bi uničila večno težnjo ljudi, da se iznebijo svojih zatiralcev.

Zgodovinska naloga slovenske emigracije je v tem, da nudi svojemu narodu pomoč tako sedaj kakor v tistih trenutkih, ko bo prihajal njihov veliki jutrišnji dan, ko se bo majal komunistični jarem.

Pribijam še enkrat: to nalogo bomo izpolnili samo tedaj, če bomo med seboj složni in idejno močni. Če nam to ne uspe, bomo za vedno ostali suha veja na deblu slovenskega naroda, ker je, v slučaju medsebojnih preprirov in razbitosti na nepovezane skupine, naš izgled na uspeh enak — ničli.

Zato želim iz vsega srca „Taboru“ mnogo uspehov na njegovi poti k izgradnji slovenske sloge, notranje ideološke moči in pozitivnega načrta za prihodnost. Naj bi bila skupina okoli „Tabora“ trdna prednja četa v veliki borbi slovenske demokratske skupnosti proti največjemu zatiralcu človeštva: komunizmu!

Strani „Tabora“ hočejo biti vsem odprta knjiga, v katero bo lahko vsakdo pisal vse, kar mu leži na duši, samo da ga pri tem vodijo pošteni nameni v službi pravice, resnice in našega zgodovinskega poslanstva.

(Iz našega uvodnika prve številke.)

Popravek in opravičilo.

Stavec in korektor „Tabora“ prosita oprostitev, da je v 9. št. iz pisma g. Rudolfa Smersuja izpadel 5. odstavek, ki se glasi:

Predvsem moram poudariti to, da je bila trditev v slovenski javnosti sedaj — po 19 letih — prvič postavljena. Žal, da dr. Kociper za to trditev ne navaja dokazov.

Ali so slovenski politiki odgovorni po 5. maju 1945?

Buenos Aires, 1. septembra 1964.

Spoštovani g. urednik!

Prebral sem pismo g. Rudolfa Smersuja v vestniku združenih slovenskih protikomunistov „Tabor“ št. 9. 1964, str. 176-177 pod naslovom „Ali so slovenski politiki kdaj dobili oblast od Nemcev?“

Zahvaljeni, da ste me opozorili na napako stavca, ki je izpustil 5. odstavek.

G. Rudolf Smersu, ki je že poznan, kako je pred leti kanil speljati Kamnarjevo obrambo mrtvega gen. Rupnika („Slovenska država“, 1. 4. 1961.) v „breco mrtvemu škofu“, skuša isto taktiko uporabiti tudi tokrat. Bistvo vprašanja je namreč zastavil narobe.

Povsem jasni smisel trditev, ki jih navaja g. Rudolf Smersu iz mojih spisov, je v poudarku, da je 3. majski Narodni odbor **odgovoren** za vse dogodke po 5. maju 1945, ne pa v vprašanju, kako in od koga je dobil oblast. **Bistvo odgovornosti je oblast sama, ne pa vprašanje, kako je 3. majski Narodni odbor do te oblasti prišel.** Kako je oblast dobil, je samo spremljajoča okoliščina, ki mere odgovornosti za dogodke po 5. maju 1945 v ničemer ne zadeva. Narodni odbor ni odgovoren za dogodke po 5. maju 1945 zato, ker je dobil oblast od Nemcev, ampak zato, ker je tega dne pač oblast **faktično prevzel.**

„Da je bila ta trditev v slovenski javnosti sedaj — po 19 letih — prvič postavljena“, so kriva dejstva, ki sem jih samo nekaj naštel v svojem spisu „Stvari na svoje mesto“ („Vestnik borcev“ št. 3, 1963). Če bi bilo v teh 19 letih po zgledu drugih kulturnih narodov vsaj nekoliko pravičnosti in poštenja, če ne že objektivnosti, v obravnavanju naših medvojnih dogodkov in predvsem v prikazu gen. Rupnika in njegovega dela, bi tudi jaz še naprej pisal samo „zastarele“ in „preživele“ povestice — in bi ne bilo zamere. Pustil bi pri miru arhiv na varnem mestu, kjer bi čakal zgo-

dovinarja, ki bo — prvič postavil še nekaj drugih trditev, ko o nas ne bo več ne duha ne sluha, gen. Rupnik pa bo zablestel kot svetel vzor največjega rodoljuba in mogoče zadnjega viteza, ki ga je rodila slovenska mati.

O vprašanju pa, s katerim g. Rudolf Smersu skuša izmaličiti smisel mojih trditev in bistvo problema odgovornosti 3. majskega Narodnega odbora speljati na slepi tir, sledeče:

Dne 4. maja 1945 ob 10. uri ponoči je general Erwin Rösener telefonično povabil prezidenta Rupnika k sebi. V prisotnosti svetovalca za civilno upravo dr. Hermanna Doujaka mu je sporočil, da so **nadrejena mesta vzela na znanje pismo slovenskega Narodnega odbora z dne 2. maja 1945** (Glej „Tabor“ št. 3-4, 1964, str 57) in da bo zato povabil naslednji dan 5. maja 1945 ob 10,45 uri dopoldne Narodni odbor in škofa dr. Gregorija Rožmana, da se v njegovi prisotnosti izvrši akt prenosa civilne uprave. Ob tej priložnosti je Rupniku tudi objavil, da je „njegova civilna uprava od tega trenutka razširjena na Gorenjsko, — kjer je še prezident.“

Naslednji dan, dne 5. maja 1945 ob 10,45 uri dopoldne, so se zbrali na nemškem poveljstvu v Kazini na Kongresnem trgu v Ljubljani nekateri zastopniki Narodnega odbora (večine po „velikem revolucionarnem aktu“ v noči dne 3. maja 1945 na Taboru v Ljubljani ni bilo več mogoče nikjer iztakniti!) v prisotnosti prezidenta Rupnika, škofa dr. Gregorija Rožmana, upravnika policije dr. Lovra Hacin itd.

Prav dr. Lovro Hacin je takoj po prihodu v begunstvo v Millstatt na Koroškem, kamor se je zatekel ob stran generala Rupnika, dne 7. maja 1945 pred še živimi pričami prebral moje zapiske ter celó zahteval izpopolnitev s podatki, ki so se predvsem nanašali na prezidenta, pa jih je leta zaradi osebne skromnosti zamočlal. Prav tako je dr. Lovro Hacin ves potek sestanka pri gen. Rösenerju dne 5. 5. 1945 še enkrat ponovil pred še živimi pričami dne 25. 5. 1945. Ob tej priložnosti, ko je dr. Lovro Hacin gen. Rupniku bridko očital, „zakaj ni dal teh b... enostavno poloviti in zapreti“, sem svoje zapiske še izpopolnil.

Potek sestanka Narodnega odbora v prisotnosti škofa dr. Gregorija Rožmana pri generalu Erwinu Rösenerju je bil v kratkem sledeči:

1. General Erwin Rösener je v zastopstvu Vrhovnega Komisarja za okupacijsko področje Jadransko Primorje prezidentu Rupniku uradno sporočil, da je njegova civilna uprava razširjena na Gorenjsko.

2. Rupnik se mu je zahvalil, pa takoj dodal, da „je sedaj napočil zadnji trenutek, ko mora odgovornost preiti na širši forum“.

3. Gen. Rösener je naslovil na gen. Rupnika nekaj besed, v katerih ga je zbranim politikom postavil kot „vzгляд rodoljuba, ki je v trdih okoliščinah okupacije, katera ima svoje neizprosne zakone, storil za svoj narod več kot je bilo človeško mogoče“. — Potem je zbranim politikom uradno priobčil, da so „nadrejene oblasti vzele na znanje vlogo Narodnega odbora z dne 2. maja 1945 in da zato s tem trenutkom civilna uprava prehaja z generala Rupnika na slovenski Narodni odbor“.

4. Tajnik slovenskega Narodnega odbora dr. Albin Šmajd se je nato

gen. Erwinu Rösenerju v nemščini zahvalil in obžaloval, da se to ni zgodilo že prej. (Privatno v svojem imenu je z njim govoril še druge stvari...)

G. Rudolf Smersu je v zmoti, oziroma ne pozna zadosti resno komunističnih virov. O prevzemu oblasti je bilo zadosti govora na razpravah proti gen. Rupniku in soobtožencem, proti Gauleiterju Friedrichu Rainerju, svetovalecu za civilno upravo dr. Hermannu Doujaku itd.

Zanikati danes ta sestanek, ki je že šel v anale slovenske zgodovine kot gotovo dejstvo, je zares že enaka debeloglavost, kot če bi g. Rudolf Smersu danes zanikal, da se je SLS postavila na stališče popolne lojalnosti napram okupatorju. — SLS pa je bila večinska politična stranka v slovenskem Narodnem odboru.

Toda zakaj iskati priče pri komunistih? Ostanimo rajši kar v „domači hiši“:

1. Tudi nesrečni **dr. Franc Bajlec**, ki je pisal za Narodni odbor **belo knjigo**, t. j. uradni dokument, katerega še do danes v imenu tega Narodnega odbora nikdo ni uradno zavrgel, ampak ga je uradni vestnik SLS „Domoljub“ št. 12, 1963 proglasil celó za „zgodovinsko delo“, na str. 189 „Vestnika“ XIII, 8, 1962 pravi:

„...petega maja, okrog desete ure mi je prinesel kurir pismo, kjer mi dr. Šmajd kratko poroča, da tako Rösener, kakor Rupnik kličeta, naj pride zastopstvo NO k enemu ali drugemu.“

Ne glede na to, da daje Bajlec temu dejstvu prav tako otročje neresno razlago kot je bil njegov popis „ultimata“ gen. Rösenerju in „pokoritev“ kar vsega armadnega zbora gen. Löhra, mu vendar uide priznanje:

„Popoldne istega dne 5. maja je pa prišel k meni dr. Šmajd sam. Povedal mi je, da so bili zastopniki NO pri Rösenerju in pri Rupniku, in da sta oba na zelo naiven način skušala potegniti NO v pravo nemško odvisnost. Eden, kakor drugi sta ponujala NO neke vrste civilno upravo na ozemlju, kjer bi onadva obdržala vojaško oblast.“

Kljub temu torej, da je dr. Franc Bajlec brez uspeha skušal dajati dogodku nevzdržljivo tolmačenje, je že pri površnem branju vidno, da povsem potrjuje moje gornje navedbe. — Kako naj bi Rupnik in Rösener šele dne 5. maja 1945 ponujala oblast, če sta že 4. 5. 1945 lahko v svečanem, rdeče obrobljenem „Slovcu“ prebrala, da je Narodni odbor že v noči dne 3. 5. 1945 na Taboru dokazal, da je oblast ne samo nestrpno hotel, ampak si jo je z raznimi dekreti in operetnimi govorancami tudi že kar „prilastil“!?

2. **Dr. Jože Basaj** je zame osebno neoporečna poštenjačina in brez dvoma velik katoliški idealist ne samo pod narekovajem, ampak v resnici. To bo zame tudi ostal, dokler mi npr. g. Rudolf Smersu ne bo neovrgljivo dokazal, da sem v zmoti. — Ker ne poznam drugega, kot samo kratko navedbo g. Rudolfa Smersuja, se sklicujem na poštenost dr. Joža Basaja, da opiše, zakaj je šel z zastopniki Narodnega odbora v prisotnosti škofa dr. Gregorija Rožmana dne 5. maja 1945 ob 10.45 uri dopoldne k Rösenerju poslušat „ponujanje“ oblasti, če sta Rösener in Rupnik vedela, da je

Narodni odbor že v noči dne 3. maja 1945 dokazal ne samo, kako nestrpno oblast hoče, ampak se je za ves svet in tudi za zgodovino že kar tudi predstavil kot oblast sama?

3. Dr. Celestina Jelenca ne najdem med zastopniki Narodnega odbora, ki so bili tisti dan pri Rösenerju. Zato njegove izjave, kakor jo omenja g. Rudolf Smersu, ne morem vrednotiti. Če je bil na tistem sestanku, je njegova stvar, da odgovori na isto vprašanje kot dr. Joža Basaj: Zakaj so šli k nemškemu generalu Rösenerju poslušat ponujanje tega, kar so dva dni prej že „imeli“? Če ga pa na sestanku ni bilo, je njegova lakonična izjava, kakor jo omenja g. Rudolf Smersu, brez dokazilne vrednosti.

4. G. Marko Kranjc v pismu, ki ga omenja g. Rudolf Smersu, prižnava, da je bil na sestanku navzoč. Če pravi, da gen. Rösener tedaj ni nikomur izročil oblasti, bo moral dokazati, kedaj, se je to zgodilo! Moral bo torej dokazati, da je bil gen. Rösener navzoč na Taboru ponoči dne 3. maja 1945, da je že tam izročil oblast, pa so ga zastopniki Narodnega odbora dne 5. maja 1945 dopoldne šli samo še izgnat iz Kazine na Kongresnem trgu! Ali po kaj so šli na ta sestanek? Menda na partijo taroka; in je šel škof dr. Gregorij Rožman z njimi za kibica? Ali so šli na kozarček janževca za srečen likof?

5. Dr. Tine Debeljak je moj literarni mentor in moj izpričani osebni prijatelj vse dotlej, dokler mi on ne bo tega prijateljstva odtegnil. Zato mi je resnično žal, da se je z nedvornih, mednarodno priznanih višin spustil v dnino izgubljeni stvari. Še bolj pa mi je hudo, da je to občeudovanja vredno živo kroniko tako nenadoma zapustil spomin. Dr. Tine Debeljak je namreč z vednostjo Narodnega odbora v Rimu uredil „Koledarček slovenskih emigrantov za leto 1946“. To pomeni, da je gradivo napisal in nabiral že takoj prve mesece po nesrečnem maju leta 1945, ko je spomin vseh bil še boleče svež. V tem koledarčku je namreč na straneh 41 do 47 priobčen tudi članek pod naslovom „Okupacija, Narodni odbor in umik čez Ljubelj“. Kljub temu, da me dr. Tine Debeljak po izjavah, ki naj bi jih dal g. Rudolfu Smersuju, pomaga dolžiti laži ali potvarjanja, jaz pisca tega članka vsaj za sedaj, dokler mi še ni odtegnil osebnega prijateljstva, ne mislim navajati. Več kot izjave, ki naj bi jih dal g. Rudolfu Smersuju, pa bi služilo stvari, če bi dr. Tine Debeljak sam priznal, kdo je pisec tega članka. V njem namreč na str. 46 beremo sledeče:

„Tako je Narodni odbor za Slovenijo postal zakonita, na demokratičnem temelju — od naroda še v svobodi na podlagi strankinih programov izvoljenih in po starem vodstvu teh priznanih strank imenovanih poslancev. Vzel je nase vlogo nekdanjega Narodnega veča, kot ga je ustanovil v l. 1918 dr. Korošec, ter imenoval svojo vlado za Slovenijo, ki pa je zaradi težkoč prevzela faktično oblast dne 5. maja dopoldne.“

Sedaj je torej dolžnost dr. Tineta Debeljaka, da dokaže, kje, kedaj in kako se je to dne 5. maja 1945 dopoldne zgodilo, če njemu tast ravnatelj Bogumil Remec „ni nikdar ničesar povedal o prevzemu oblasti, ki ga omenja dr. Kociper“. — Ali pa je bil „prevzem oblasti“ divji lov za

vladnimi avtomobili, cigaretami itd., za čemer so se nekateri člani Narodnega odbora takoj po sestanku pri Rösenerju najprej podvivali?

Tako torej dejstvo, „da je večina slovenskih politikov še istega dne zapustila domovino“, ni noben dokaz proti mojim navedbam. To samo dokazuje, kako hitro je Narodnemu odboru pohlep po oblasti postal nevdržno breme in kako ničeva je bila vsa leta širokoustnost podzemeljskih politikov v varnih skrivališčih za hrbtom nesebičnih Rupnikovih domobrancev. Saj so ravno v najtežjem, najbolj odločilnem trenutku prvi oni zapustili ladjo in slovensko domobrantsko vojsko skupaj z Nemci in brez vsakršnega predhodnega jamstva čez drn in strn poslali k Titovim zaveznikom na Koroško, kjer so čakale razorožitev, izročitev in — smrt...

Za to nesrečo je po vseh pravnih in moralnih predpisih, pred Bogom in pred zgodovino odgovoren Narodni odbor za Slovenijo!

Ne zato, ker je prevzel oblast od SS-generalnega Erwina Roesenerja! Tudi ne zato, ker je „to trditev v slovenski javnosti sedaj — po 19 letih — prvič postavil dr. Kociper“!

Odgovoren je zato, ker se je to zgodilo po 5. maju 1945 dopoldne, ko je prevzel faktično oblast; zato, ker je bil — vlada!

Spoštovani g. urednik! — Ko se Vam že vnaprej zahvaljujem za objavo tega odgovora ne samo g. Rudolfu Smersuju, ampak vsem, ki bi utegnili nasesti njegovemu narobe postavljenemu vprašanju, Vas iskreno pozdravljam!

Vaš

Dr. Stanko Kociper

O B J A V A

Cleveland, O. — Po sklepu izrednega občnega zbora Društva slovenskih protikomunističnih borcev v Clevelandu, 29. t. m. je to društvo odslej poznano pod imenom: Društvo slovenskih protikomunističnih borcev „Tabor“ (DSPB Tabor).

Občni zbor je nadalje izglasoval resolucijo, s katero poziva doseđanji glavni odbor Zveze društev SPB, da obnovi svoje delovanje kot glavni odbor Zveze društev SPB „Tabor“ ter podvzame potrebne korake, s katerimi bo časopis „Tabor“ postal uradno glasilo te organizacije.

Istočasno se je vršil izredni občni zbor Društva SPB v Torontu, Kanada, na katerem je bil izvoljen nov odbor pod predsedstvom Staneta Pleška. Tudi borci v Torontu so izglasovali resolucijo, s katero bo organizacija odslej imenovana DSPB Tabor, ter resolucije, ki se nanašajo na glavni odbor in glasilo „Tabor“.

Prosimo slovensko javnost za blagohotno upoštevanje gornjega ter se ji priporočamo še vnaprej za isto iskreno in nesebično naklonjenost, kakršne smo bili deležni v preteklosti.

Za odbor DSPB Tabor:
Milan Zajec, predsednik

Op. ur.: Gornjo objavo smo ponatisnili iz „Ameriške Domovine“, z dne 3. septembra 1964.

Kulturnik

„Tabor“ je v zvezi z blagoslovitvijo spominske kapelice na Orlovem vrhu Slovenske pristave pri Clevelandu, Ohio, ZDA, dobil kup pisem, ki so nam jih pisali bivši borci, pa tudi že njihovi sinovi najrazličnejših stanov in najrazličnejše kulturne stopnje. Vsa so polna navdušenih čestitk prizadevnim rojakom, ki so ta naš spomenik, v dokaz pravilnosti naše borbe pred 20 leti, v velikem svetu omogočili. Eno pa nam ni samo vzbudilo začudenja, ampak nas je navdalo z žalostjo in občutkom sramu. Pisec namreč pravi, da je neki naš zelo poznani kulturnik, ki hoče veljati celo za nekakšnega vzvišenega razsodnika in ga našim protikomunističnim zdomcem gromko predstavljajo kot vzornika, izjavil, da „je bila to navadna stražarska parada“... — Mi pravimo: Če bi bilo to res, bi bilo stražarjem samo v čast; prav tako, kot izjava kaže na zelo nizko kulturno stopnjo — „kulturnika“! — Orlov vrh je bil, je in bo skupen simbol združenih slovenskih protikomunistov!

Grobarji da; toda kdo — komu...?

Navzlic temu, da je Nikita Hruščov še pred nedavnim širokoumno prerokoval, da bo komunizem pokopal kapitalizem, je zopet dne 2. 9. 1964 ob obisku Čehoslovaške satelistične republike tamkajšnjim kolhoznikom stavil za vzgled severnoameriško, t. j. zagrizeno kapitalistično poljedelstvo. V „Taboru“ št. 8 smo tudi že zabeležili na tem mestu ortodoksni kapitalistični poizkus z dvema tekstilnima tovarnama v sovjetiji. Sedaj pa beremo v uradnem glasilu sovjetske komunistične partije „Pravdi“ z dne 17. 8. 1964 članek, ki ga je podpisal poznani sovjetski gospodarstvenik **Viktor Trapežnikov**. Ta gospodarski teoretik „progresivne“ komunistične socialne dogme čisto odkrito predlaga povsem kapitalistične reforme sovjetskega gospodarstva na osnovi zakona o ponudbi in povpraševanju, ker prihaja do zaključka, ki ga v daljši razpravi zgosti v sledečo utemeljitev:

„Čas je že, da zapustimo **zastarele metode** (!!!) sovjetskega gospodarstva, ki temelji na zaukazanih pravilih, in iščemo ekonomsko preusmeritev, ki bo bolj uspešna, bolj enostavna in bolj poceni.“

Ko stavi za vzgled uspešnost proizvajalnih metod v kapitalističnih deželah, pravi dobesedno:

„Indeks je merilo kakovosti proizvodnje in se prilagoja koristim narodnega gospodarstva prav tako kot koristim podjetij samih. Indeks pa je **dobiček**.“

Tako torej! — Ko so za komunistični evangelij morali umirati nasilne smrti milijoni ljudi, da bi marksistični socialni materializem dokazal pravilnost svoje dogme o blaginji človeške družbe, po 47 letih krvave tiranije v sami zibelki praktičnega komunizma morajo priznati, da je blaginja edvisna od — **gonje za dobičkom!** Po nakupu tisočev ton kapitalističnega žita za prehrano prebivalcev sovjetskega „raja“, je ta teorija o rešitvi ko-

munističnega režima pred propastjo zaradi popolne gospodarske zavoženosti na vseh proizvodjalnih področjih zadnji dokaz o popolni nevzdržnosti in nazadnjaštvu marksističnega nauka, zakaj v teh 47 letih so že bili postavljeni v prakso in dokazali uspešnost drugi socialni nauki, ki so že za cele generacije pred teorijo, v katero se sedaj skuša rešiti propadajoči komunistični režim v sovjetiji. — Za nas en dokaz več, da smo lahko ponosni, ker smo tudi v okoliščinah, ki nam jih je pač narekovala okupacija, stali na braniku nikdar spremenljivih vrednot, na katerih temelji tudi socialna blaginja človeške družbe: Bog — Narod — Demovina. — Preostaja nam samo še postaviti vprašanje: Ko bo komunizem do konca razjedel rak zgodovinskega nesmisla, v katero strujo se bodo zatekli vsi njegovi bivši in sedanji sopotniki? Že mislijo na to?...

Mil. g. msgr. Louis B. Baznik, župnik fare sv. Vida, je dne 5. 7. 1964 na Orlovem vrhu Slovenske pristave pri Clevelandu, Ohio, blagoslovil kapelico, da bo tam iz roda v rod pričala velikemu svetu o tistih junakih malega slovenskega naroda, ki so dali svoja življenja na predstraži svobodoljubnega človeštva proti mednarodni zaroti slovenskega komunizma

Toronto, avgusta 1964.

Čas je že, da se vsaj z nekaj besedami oglasim. To naj bo pisano za celoten konzorcij in uredniški odbor „Tabora“. — Predvsem občudujem vaše delo in vztrajnost. V imenu vseh, katerim je list všeč in so ga veseli, ko pride, izrekam najlepšo zahvalo. Posebno naslovna stran je vsem pogodu; da ne govorim o naslovu „Tabor“. Ob branju imamo občutek, da bi to že zdavnaj moralo tako biti. Škoda, da še naša organizacija zaenkrat ni takšna, kar gotovo ni v prid naši protikomunistični stvari. Upamo pa, da se bo stvar popravila, pri čemer bo naš „Tabor“ imel gotovo veliko zaslug, saj prav preko njega ljudje spoznavajo, kdo ima prav in kdo je v zmoti. Nekateri so sicer še vedno zmedeni, a pojmi se čistijo vsak dan bolj. Gotovo pa bosta naše delo in uspeh „Tabora“ najbolj zagotovljena, če bomo vsi skušali iti po ravno načrtani poti samo naprej! Samo naprej! Ne ozirajte se na levo in desno, je treba služiti samo resnici. Iskreno čestitam uredniku, ki v svojih pismih in odgovorih prav po ameriško odgovarja na napade in očitke: brez ihte, pa vendar zadene žebelj na glavo. Tako je prav; brez jeze! A odgovori so potrebni, ker na vse tudi ni mogoče molčati. Nekoč bodo že tudi „zavedni“ spregledali, da so se zaleteli.

Lepe pozdrave!

Peter S.

Cleveland, julija 1964

Prejeli in razdelili smo šesto številko „Tabora“, videli smo pa tudi že 7., ki jo je Milan prejel z letalsko pošto. Prekašate vsa pričakovanja. Tako misli velika večina, ki ji revija ugaja. Je pa seveda nekaj zagrizencev, ki bi jo takoj raztrgali, če bi le mogli. Pa to je za „Tabor“ samo dobro. Pomeni, da ne mlati prazne slame. . . Nekaj naročnikov je tudi mnenja, naj bi „Tabor“ čim bolj od blizu zasledoval položaj v domovini.

Pošiljam 100 dol. za „Tabor“ iz Clevelanda. Je to nekaj naročnine in darovi za tiskovni sklad. Ljudje še kar radi plačajo; samo opomniti jih je treba. . .

Pozdravljeni!

B. P.

Banfield (Bs. As.), avgusta 1964

Pošiljam vam nakaznico za 240 pesov, ki so za naročnino „Tabora“. Prosil bi vas, če imate v zalogi še prvih sedem števil, da mi jih nujno pošljete, ker sem prvi „Tabor“ prejel št. 8.

Iskreno vas pozdravlja

Jože Praznik.

Ni sramota biti član malega naroda, ampak težko!

(Gen. Leon Rupnik)

NA UREDNIŠKI MIZI

Branku Pogačniku, ki je dal film, in Ivanu Pavlovčiču, našemu ne-
utrudnemu sodelavcu še iz težkih časov, ko smo med borbami s cenzur-
nimi pastmi snovali, izdajali in vzdrževali našo nepozabno revijo „Slovensko
Domobranstvo“, ki je ob svojem obisku v Združenih državah zopet na-
pravil posebne posnetke izključno za „Tabor“, se lastništvo, uprava in
uredniki toplo zahvaljujejo za slike z blagoslovitve našim mrtvim herojem
posvečene spominske kapelice na Orlovem vrhu Slovenske pristave pri
Clevelandu, Ohio, ZDA.

Peter S., Toronto. — Hvala za vzpodbude! Imamo vse razloge,
da tudi vam čestitamo. Če govorimo iz srca, si ne štejemo v zaslugo,
ker ne delamo drugega, kot da skušamo po skromnih močeh pomagati
resnici. Zakaj še vedno velja, da je resnica najmočnejše orožje. Tako; da:
Po ravno začrtani poti naprej! Samo naprej! Naša preteklost in naša bo-
dočnost to zaslužita! Vaši prispevki nam bodo vedno dragi, kadar boste
le vi hoteli! Živeli!

B. P. Cleveland. — Vse je storjeno, da bodo novice iz domovine našle
najkrajšo pot v „Tabor“, ki ga tudi tam že dobro poznajo in pridno pre-
birajo. Imamo vtis, da je tam kljub temu, da je zelo redek gost (razum-
ljivo!), prodril mogoče celo bolj kot v zamejstvu. Se čudite? Mi tudi ne...
Hvala za vse in: Zvestoba za zvestobo!

Dopisnikom. — Ponovno prosimo: Pišite kratke članke! Vsem bi radi
ustregli, vse bi radi priobčili, ker so vsi tako lepi, tako zanimivi, tako žive
priče naše svete borbe. Pa ne moremo. „Tabor“ je vsaj še za sedaj zelo
skromen. Bog daj, da bi lahko nekoč bil „Life“! Dokler pa to ni, večina
čiankov samo zaradi dolžine vsaj za sedaj ne more biti priobčena. Prosimo,
da nas razumete, oprostite in pišete kratke prispevke. Hvala!

Vsem in ponovno: — Če vam je „Tabor“ všeč, povejte drugim; kar
vam v njem ni všeč, povejte nam!

TISKOVNI SKLAD

V tiskovni sklad „Tabora“ so da-
rovali (pesov):

N. N., Ramos Mejia	130.—
Grabnar Jože st., San Justo .	200.—
Švigelj Franc, San Justo ..	100.—
Miklavc Franc, San Justo ..	100.—
Skupina, Ciudadela	360.—
Prelog Miloš, Florida	100.—
Holy Franjo, Florida	140.—

Skupno .. 1.130.—

Prenos iz številke 9 .....

Vsega skupaj ... 11.663.—

Darovalci iz Clevelanda, ZDA (v
dolarjih):

Zupančič Hinko	0.50
Lovišček Rihard	2.50
Zidar Tone	0.50
Šuštaršič Marijan	2.50
Lukež Rudolf st.	2.50
N. N.	1.50
Zajec Louis, Toledo	2.50

Skupno .. 12.50

Prenos iz številke 9 .....

Vsega skupaj dolarjev 69.—

Vse bivše bojevnike, znance in prijatelje pokojnega Toneta Potočarja obveščamo, da se bo ob obletnici njegove smrti brala sveta maša za njegov spomin dne 25. oktobra t. l. v San Martinu.

Po sveti maši bo odkritje spominske plošče na sanmartinskem pokopališču. V ta namen prosimo za prostovoljne prispevke, katere lahko izročite inž. Matičiču, ki predseduje odboru, ustanovljenemu v ta namen.

Vsi borci, prijatelji in znanci pokojnega Toneta ste lepo vabljeni k temu slavlju odličnega protikomunističnega borca.
V imenu pripravljalnega odbora

San Martin, 21. 8. 1964.

Inž. Tone Matičič

Spominu naših nesmrtnih junakov, ki so dali svoja življenja za Boga, narod in domovino v boju proti temačni kugi komunizma, je bila dne 5. julija 1964 na Orlovem vrhu Slovenske pristave pri Clevelandu, Ohio, ZDA, posvečena kapelica, kjer bo v velikem svetu iz roda v rod materinsko skrbela Kraljica Slovencev z Brezij, da bo njih žrtev ostala svetel vzgled vsemu svobodoljubnemu človeštvu.